

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.105>

JEL classification: Q13, O31, D18

UDC: 338.439:330.341.1

Ігор ПАСКА

доктор економічних наук, професор,
декан економічного факультету,
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0003-4453-8905
E-mail: paska.igor@ukr.net

Світлана БАТАЖОК

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та економічної теорії,
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0002-8951-5785
E-mail: batazhok@ukr.net

Ірина ГЕРАСИМЕНКО

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0002-7829-8009
E-mail: irina-gerasimenko@ukr.net

Богдан ХАХУЛА

доктор філософії і галузі економіки, доцент кафедри менеджменту,
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0003-4286-2381
E-mail: valerii.khakhula@gmail.com

Лариса ХАХУЛА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту,
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
ORCID iD: 0000-0002-3937-6641
E-mail: buxoblik@ukr.net

ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

АНОТАЦІЯ

Вступ. Інноваційна економіка має стати як самостійним сектором вітчизняної економіки загалом, а й умовою успішного соціально-економічного розвитку. Пріоритетні напрями розвитку сільського господарства передбачено відповідними цільовими програмами розвитку сільських територій, що

© Ігор Паска, Світлана Батажок, Ірина Герасименко, Богдан Хахула, Лариса Хахула, 2024

Отримано: 02.11.2024 р.

Рекомендовано до друку: 25.11.2024 р.

Опубліковано: 20.12.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Паска І., Батажок С., Герасименко І., Хахула Б., Хахула Л. Формування середовища функціонування споживачів інноваційної продукції сільськогосподарського виробництва. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 4. С. 105-112. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.105>

передбачає: розвиток експорту, зміна якості аграрного бізнесу, зростання значущості науки, комплексний розвиток сільських територій.

Метод (методологія). При вирішенні поставлених завдань застосовано сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: абстрактно-логічні (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків); системно-структурного аналізу (для вивчення й узагальнення підходів до визначення інновацій, розвитку та інноваційного розвитку підприємства); порівняння та статистико-економічного аналізу (для обробки й аналізу даних по підприємству та області, виявлення тенденцій і закономірностей дієвості досліджуваних показників).

Результати. Встановлено, що актуальними напрямками розвитку інновацій в сільськогосподарському виробництві доцільно вважати: впровадження та розвиток інформаційних технологій, розробка нових технологій продуктів харчування та систем землеробства, використання сільськогосподарських роботів та автоматизованої техніки та обладнання, удосконалення агробіотехнологій. Повільні темпи поширення інноваційних технологій в сільськогосподарське виробництво та найчастіше повна відсутність фінансових ресурсів у більшості сільськогосподарських товаровиробників для цієї мети зумовлюють підвищену увагу з боку держави. Першочергове завдання держави полягає у створенні умов, спрямованих на формування сприятливого інвестиційного клімату.

Ключові слова: інновація; сільське господарство; чинники; інноваційний продукт; державна підтримка.

Вступ

Інноваційна економіка має стати як самостійним сектором вітчизняної економіки загалом, а й умовою успішного соціально-економічного розвитку. Пріоритетні напрями розвитку сільського господарства передбачено відповідними цільовими програмами розвитку сільських територій, що передбачає: розвиток експорту, зміна якості аграрного бізнесу, зростання значущості науки, комплексний розвиток сільських територій. Серед національних цілей розвитку народного господарства країни визначено: прискорення технологічного розвитку, забезпечення прискореного впровадження цифрових технологій в економіці та соціальній сфері, створення у базових галузях економіки високотехнологічного експортно-орієнтованого сектора

Нині аграрний сектор належить до пріоритетів соціально-економічної політики. З одного боку, за останні роки спостерігаються позитивні результати, що стали основою для його подальшого розвитку, з іншого боку – розвиток сільського господарства, зокрема відбувається в умовах складного фінансового та економічного становища.

Грунтовні дослідження різних аспектів інноваційних процесів в аграрній сфері здійснені провідними вітчизняними вченими, такими як В. Г. Андрійчук, А. П. Гайдучий,

О. І. Дацій, Л. В. Дейнеко, М. В. Зубець, М. І. Кісіль, М. Ю. Коденська, М. Х. Корецький, М. Ф. Кропивко, М. І. Крупка, М. Й. Малік, Г. М. Підлісецький, М. А. Садиков, А. В. Чупіс, О. М. Шестопаль, В. В. Юрчишин та інші. Незважаючи на цінність проведених досліджень, особливості управління інноваціями саме в сільському господарстві є на сьогодні є найменш вивченими.

Мета статті

Мета статті – на основі проведеного дослідження запропонувати рекомендації теоретичного і практичного характеру, які спрямовані формування середовища діяльної споживачів інноваційної продукції для сільськогосподарського виробництва.

Виклад основних результатів дослідження

У сучасних умовах неможливо розвивати сільськогосподарське виробництво без використання інновацій. Інноваційна діяльність є необхідною умовою оновлення його матеріально-технічної бази, розвитку ринків сільськогосподарської продукції, освоєння передових технологій. З позиції підвищення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу та забезпечення його сталого розвитку сільських територій в майбутньому гостро постає питання про нарощування наукового

потенціалу та впровадження інноваційних рішень.

Під інноваційним розвитком аграрного сектору в науковій літературі розуміється кінцевий результат інтелектуального (творчого) виду діяльності спрямованого на створення та удосконалення техніки, технології, програми або послуги, реалізованої на ринку, або продукту, що практичний діяльності суб'єктів господарювання в сфері аграрного бізнесу, який призводить якісного покращення інноваційного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Поняття «інновація» тісно пов'язане з поняттям «інноваційний процес», організація якого і є умовою інноваційного розвитку економічних відносин. Таким чином, інноваційний розвиток можна визначити як послідовний ланцюжок подій від нової ідеї до її реалізації в конкретній агресивності, управлінні і подальше розповсюдження нововведення для підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу господарств корпоративного сектору аграрної економіки і посилення їх конкурентоздатності.

Аналіз соціально-економічної ситуації в аграрному секторі останніх років свідчить про те, що більшість суб'єктів господарювання в сфері аграрного бізнесу, особливо мікро- та малі, ще застосовуються застарілі технології і незавершені методи і форми організації виробництва та управління. Вкрай низької є активність інноваційної діяльності також пов'язана з недосконалістю організаційно-економічного механізму освоєння інновацій, що призводить до зростання собівартості, зниження рівня конкурентоздатності продукції, гальмує соціально-економічний розвиток сільських територій.

В економічних дослідженнях можна зустріти поділ факторів, що впливають на інноваційний розвиток аграрного сектору, на внутрішні та зовнішні. Так, на думку дослідників, внутрішні зумовлені нестачею власних фінансових ресурсів, недостатнім рівнем інноваційного потенціалу безпосередньо самих сільськогосподарських товаровиробників, низьким рівнем попиту на результати науково-технічної діяльності, слабкою комунікативністю

у процесі інноваційної діяльності. Зовнішні чинники представлені високою вартістю інновацій, нерозвиненим інституційним механізмом їх створення та впровадження, супутніми економічними ризиками, недостатністю заходів фінансової та інформаційної державної підтримки.

Нині формування цілісної інноваційної системи є обов'язковою умовою забезпечення конкурентоспроможності України. Незважаючи на це, в вітчизняній економіці відзначається низька інноваційна активність суб'єктів господарювання, між окремими секторами економіки спостерігаються значні диспропорції. Наявний інноваційний потенціал сільського господарства використовують у межах 4-5 %. Багато науково-технічних розробок не стають інноваційним продуктом. Щорічно залишаються незатребуваними сільськогосподарським виробництвом більшість інноваційних розробок. Із загальної кількості завершених, прийнятих та оплачених замовником, причому рекомендованих до впровадження прикладних науково-технічних розробок всього 2-3 %, було реалізовано в обмежених обсягах, 4-5 % - в одному-двох господарствах, а доля 60-70 % розробок через 2-3 роки була невідома ні замовникам, ні розробникам, ні споживачам науково-технічної продукції.

Доцільно виділити низку причин, що стримують інноваційні процеси у сфері виробництва товарів та послуг та в економіці загалом.

По-перше, відсутність реального попиту, незатребуваність інновацій, оскільки вітчизняна економіка неспроможна використовувати результати наукових розробок, а відсутність потреби визначається несприйнятливістю до інноваційного розвитку, монополізацією економіки, слабкістю механізмів конкуренції.

Одним із головних факторів є низький рівень оплати праці (набагато нижчий, ніж у розвинених країнах). Дешевизна праці, забезпечуючи відносно низькі витрати та ціни, одночасно орієнтує на розвиток трудомістких виробництв та стримує використання високотехнологічних процесів, що базуються на автоматизації виробництва та знижують

витрати за рахунок мінімального використання некваліфікованої ручної праці.

По-друге, низька платоспроможність замовників, пов'язана з невисокими реальними доходами основної маси населення та нездатністю платити вищі ціни за якісну продукцію, а також нездатністю суб'єктів господарювання купувати високоякісні машини та обладнання.

По-третє, низька інвестиційна активність економіки, не здатна забезпечити створення конкурентоспроможної продукції світового та внутрішнього ринків.

По-четверте, недостатня чисельність висококваліфікованих спеціалістів, здатних працювати в інноваційній сфері. Лише 5% економічно активного населення належить до категорії висококваліфікованих фахівців, тоді як у розвинених країнах цей показник становить близько 50%.

По-п'яте, високий комерційний ризик вкладення фінансових ресурсів у інноваційну діяльність, обумовлений необхідністю великих фінансових витрат за тривалих термінів їхньої окупності; недосконалістю організаційних принципів та методів фінансово-кредитного забезпечення інноваційних процесів та податкової політики; відставання нормативно-правової бази фінансового забезпечення інноваційної діяльності; високою криміналізацією та корупційністю економіки.

По-шосте, відсутність ефективної державної інноваційної політики, яка враховує сучасні світові трансформаційні процеси та спрямована на підвищення якості життя населення.

Підтримуємо думку авторів, що низька інноваційна активність в аграрному секторі обумовлена кількома групами факторів:

- економічні чинники характеризують фінансовий стан сектора, ступінь його залежність від зовнішніх джерел фінансування, і навіть інвестиційну активність. Сільськогосподарські товаровиробники у зв'язку з диспаритетом цін на реалізовану сільськогосподарську та промислову продукцію, що закуповується, опинилися в такому економічному становищі, що практично не мають можливості вести розширене відтворення. У зв'язку з цим проблема виживання та

порятунку виробництва є першочерговою в порівнянні з впровадженням інновацій;

- політичні чинники відображають характер суспільних настроїв в країні та систему взаємовідносин між політичною та господарською елітою. Політика влади, їх ініціативність значною мірою визначають напрями та суттєві ознаки інноваційного розвитку;
- інфраструктурні чинники характеризують технологічні можливості інтеграції сектора економічному середовищі. Нині дедалі більше уваги приділяється як розвитку виробничої, а й стану фінансової та інституційної інфраструктури, визначальних можливості сектора генерувати інновації;
- соціальні чинники. Якість робочої сили активно впливає на інноваційну діяльність у секторі, оскільки освітній та професійний рівень трудових ресурсів забезпечує можливості розвитку інновацій та їх результати;
- організаційні проблеми всіх рівнях управління, що у ході реформ, призвели до втрати функціональної чіткості під управлінням.

В цілому нині аналіз чинників і чинників, які впливають на інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України, дозволив підрозділити їх у негативні (стримують інноваційний розвиток) і позитивні (сприяють прискоренню інноваційних процесів).

Як негативні чинники слід відзначити відомчу роз'єднаність та ослаблення наукового потенціалу вітчизняної аграрної науки. Для неї характерним є, зокрема: високий ступінь складності організаційної структури та відомча роз'єднаність; різноманіття форм науково-технічної та інноваційної діяльності; значну питому вагу у наукових дослідженнях проблем, що мають регіональний, галузевий та міжгалузевий характер; велика тривалість дослідження деяких проблем, пов'язаних із відтворювальним процесом. Це створює певні труднощі в управлінні аграрними науковими дослідженнями та аграрною наукою загалом. Зниження асигнувань на науку за роки реформ призвело до відтоку молодих вчених.

Слід зазначити, що складність та особливості сільськогосподарського виробництва характеризуються високим рівнем ризиків

інноваційних процесів в аграрному секторі. Ризик фінансування науково-виробничих результатів, ризик тимчасового розриву між витратами та результатами, невизначеність попиту на інноваційну продукцію не зацікавляють приватних інвесторів вкладати капітал у розвиток сільського господарства. Як головна проблема аграрного сектора економіки, що генерує в собі значну частину перелічених вище негативних тенденцій, слід виділити низьку прибутковість сільськогосподарських товаровиробників, яка пов'язана, по-перше, з диспаритетом цін на продукцію сільського господарства та промисловість; по-друге, з низькою часткою сільгоспвиробників у кінцевій ціні продукції.

У країні спостерігається відтік висококваліфікованих кадрів із сільської місцевості, небажання молоді працювати в аграрному секторі (багато студентів, отримавши диплом, залишаються у місті та працюють не за фахом), пов'язане з низькою оплатою праці.

До умов та факторів, що гальмують освоєння інновацій в аграрному секторі, належать також недостатня розвиненість системи кредитування, високі ставки за кредитами, відсутність інноваційної інфраструктури. Нині прямі сезонні кредити комерційних банків для сільського господарства не мають масового характеру. З об'єктивних причин банки не зацікавлені у кредитуванні сільськогосподарських підприємств, оскільки, за визначенням, багато сільгосппідприємств є неблагонадійними позичальниками.

Незважаючи на необхідність, наявний потенціал, значне бажання та прагнення розвитку інноваційної діяльності в сільському господарстві нашої країни, у будь-якому випадку найбільше значення в даний час мають фактори загальмовування інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва України. Насамперед, у сучасних умовах, як і раніше, досить слабо розвинена інноваційна інфраструктура аграрного сектору. Багато товаровиробників досі працюють за ухваленими ними ще з часів у минулі роки правилам та методичними розробками. Також низька й інноваційна активність сільгоспвиробників. Відсутність бажання, а часом і нестача вкладень в інновації на своєму

підприємстві призводить до і до найменшого прибутку.

Особливе місце посідає чинник українського низького рівня фінансової підтримки з боку держави. Малі фермерські господарства працюють за фактом лише на покриття витрат на власні потреби, а в кращому разі – на отримання лише невеликого прибутку, при цьому відсутність допомоги від держави закриває можливість вивчення та впровадження у виробництво нових техніки та технологій. Фінансування могло б дати можливість товаровиробникам збільшити витрати на інновації, тим самим підвищуючи потенціал та економічну ефективність свого підприємства. Але на перешкоді стало військова агресія росії проти нашої держави.

Також повсюдно (і селі особливо) спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів, що позначається неможливістю розширення виробництва, у зв'язку з відсутністю додаткових резервних трудових ресурсів.

Таким чином, для подолання кризової ситуації у сільському господарстві необхідно підвищити інвестиційну привабливість галузі для приватних інвесторів як вітчизняних, так і зарубіжних. Необхідне якнайшвидше збільшення темпів технічної модернізації сільськогосподарських виробництв. Для залучення додаткових трудових ресурсів важливим є розвиток соціальної інфраструктури на селі, що можливе лише при повному контролі державою соціальної сфери.

Як свідчать результати опитування менеджменту господарств корпоративного сектору аграрної економіки Київської, Вінницької та Хмельницької областей (230 осіб), що домінуючим фактором продовжує залишатися нестача власних коштів у суб'єктів господарювання в сфері аграрного бізнесу (20,5%), висока вартість інновацій (15,3%) зайняла 2-ге місце за значимістю. Ці чинники об'єктивно впливають на інноваційний потенціал безпосередньо самих сільськогосподарських підприємств, знижуючи його. На рівень інноваційного потенціалу (7,4%), у свою чергу, впливає відсутність в достатніх обсягах коштів та висока вартість самих інновацій. У структурі факторів високі ризики зайняли 10,3% та 10,0% належить недостатньому рівню фінансової підтримки, що, на наш погляд, є досить

спірним. Вирішенню проблем нестачі кваліфікованого персоналу (5,4%) можуть стати комплексні заходи із належною підтримкою вищих навчальних закладів аграрного спрямування. Перелічені фактори створюють бар'єри для впровадження та нарощування інновацій, і стає актуальним визначити цільові установки щодо їх вирішення.

Вважаємо, що організацію інноваційного розвитку аграрного сектору слід здійснювати з урахуванням специфікації інноваційних процесів в сільськогосподарському виробництві, що характеризується технологічними і організаційними особливостями.

Важливим завданням в інноваційному розвитку сільського господарства є популяризація науково-технологічних досягнень та передового досвіду. При цьому необхідно сформувати умови для розвитку наукової, науково-технічної діяльності та отримання результатів, що забезпечують незалежність та конкурентоспроможність галузі. Так, на думку дослідників, вдосконалення науково-технологічної політики в сільському господарстві можливе за допомогою формування сучасних інститутів інноваційного розвитку аграрного сектору, розширення можливостей та збільшення бюджетної підтримки на аграрну науку, стимулювання притоку приватних інвестицій у дослідження та розробки інноваційних технологій.

Актуальними напрямками розвитку інновацій в сільськогосподарському виробництві доцільно вважати: впровадження та розвиток інформаційних технологій, розробка нових технологій продуктів харчування та систем землеробства, використання сільськогосподарських робіт та автоматизованої техніки та обладнання, удосконалення агробіотехнологій. Повільні темпи поширення інноваційних технологій в сільськогосподарському виробництві та найчастіше повна відсутність фінансових ресурсів у більшості сільськогосподарських товаровиробників для цієї мети зумовлюють підвищену увагу з боку держави. Логічним, на наш погляд, є суттєве опрацювання та вагома фінансова державна підтримка та розуміння важливості реалізації інноваційних проектів.

Першочергове завдання держави полягає у створенні умов, спрямованих на формування сприятливого інвестиційного клімату.

Так, результати опитування, які проведені авторами з позиції очікування бізнесу від державної підтримки інновацій розподілилися таким чином: домінуючим значенням для бізнесу стали заходи щодо оптимізації нормативно-правового середовища (91%), на фінансову підтримку розраховують 82% опитаних, питання зміцнення наукового та кадрового потенціалу цікавить 64%. опитаних та 9% необхідна підтримка у подоланні ринкових бар'єрів. Можливості для інноваційного розвитку аграрного сектору: полягають у наступному: зміцнення наукового та кадрового потенціалу, розвиток сільської інфраструктури для підвищення екологічного та соціального благополуччя населення, підвищення фінансової грамотності сільськогосподарських товаровиробників у контексті впровадження та використання інформаційних технологій, розширення грантової підтримки, що особливо актуально для впровадження інновацій у сфері біологічного та виробничо-технологічного факторів, залучення приватних компаній, які бажають вкладати у НДДКР, за допомогою надання субсидій та активного податкового стимулювання, використання потенціалу реалізації проектів ДПП, розробка нових та вдосконалення чинних механізмів субсидування наукових розробок, надання преференцій комерційним організаціям, які здійснюють наукові розробки за рахунок власних коштів.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, основними принципами, формуючими методи управління і організаційні форми інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва, безумовно, є принцип навички і принцип комплексності. Дотримання принципу полягає в тому, що весь комплекс рішень в області вдосконалення методів і організаційних засобів. науковій основі, з широким використанням передового вітчизняного і зарубіжного досвіду. Принцип комплектності забезпечує можливість комплексного

охоплення господарських зв'язків з точки зору функціональних відсотків. у взаємозв'язку й взаємозалежності техніко-технологічних і організаційно-економічних циклів, що дозволяють здійснити випробовування в виробничо-економічних системах. Для цього на даному етапі розвитку національної економіки України необхідно дотримуватись наступні методологічні підходи інноваційного розвитку аграрного сектору:

- державне регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу як єдиного цілого на основі відповідних законодавств і цільових програм;
- виважене розмежування функцій державного та господарського участі в

формуванні інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств;

- раціональне поєднання галузевого та територіального підходів при забезпеченні умов;
- поєднання індикативності та директивності в організаційно-правових актах і документах, що стосуються інноваційного розвитку;
- ефективне взаємодію органів державного управління з суб'єктами господарювання;
- застосування ефективної договірної системи в організації виробничих зв'язків в агропродовольчих ланцюгах;
- забезпечення захисту інтересів виробників і споживачів інноваційної продукції сільського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шатіло О. В. Наукове осмислення понять «інновація» і «інноваційна діяльність». *Стратегія економічного розвитку України*. 2023. Вип. 53. С. 163-177.
2. Погрішук Г. Б., Погрішук О. Б. Ефективність впровадження інновацій у сільському господарстві. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*, 2016. № 1. С. 105-108.
3. Дячков Д. В. Простак О. С., Тенянка А. О. Напрями підвищення ефективності управління інноваціями у сільськогосподарських підприємствах. *Економічний форум*. 2019. №4. С. 122-129.
4. Шиян Н. І. Інновація як фактор підвищення ефективності скотарства в Україні. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2016. Т. 21, Вип. 10. С. 62-66 .
5. Ільчук М., Свиноус І., Томашевська О. Теоретичні засади здійснення інноваційної діяльності в сільському господарстві. *Економічний дискурс*. 2024. Випуск 1-2. С. 17-25.
6. Гоменюк, М. О. Менеджмент інноваційної діяльності в напрямі розвитку сільського господарства на регіональному рівні. *Бізнес-навігатор*. 2018. №4. С. 29-33.
7. Руденко, Г. Р. Особливості впровадження інновацій у діяльність сільськогосподарських підприємств. *Бізнес Інформ*. 2015. №5. С. 128-132.
8. Ільчук М., Свиноус І. Економічні аспекти інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств України. *Економічний дискурс*. 2023. Випуск 3-4. С. 46-54.

REFERENCES

1. Shatylo, O. V. (2023). Scientific Comprehension of the Concepts of "Innovation" and "Innovative Activity." *Strategy of Economic Development of Ukraine, Issue 53*, 163–177.
2. Pohryshchuk, H. B., & Pohryshchuk, O. B. (2016). The Effectiveness of Innovation Implementation in Agriculture. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. Series: Economics and Management, No. 1*, 105–108.

3. Dyachkov, D. V., Prostack, O. S., & Tenyanko, A. O. (2019). Directions for Improving Innovation Management Efficiency in Agricultural Enterprises. *Economic Forum*, No. 4, 122–129.
4. Shyyan, N. I. (2016). Innovation as a Factor in Improving the Efficiency of Cattle Breeding in Ukraine. *Bulletin of Odesa National University. Series: Economics*, Vol. 21, Issue 10, 62–66.
5. Ilchuk, M., Svyynous, I., & Tomashevskaya, O. (2024). Theoretical Foundations of Innovation Activity in Agriculture. *Economic Discourse*, Issue 1–2, 17–25.
6. Homeniuk, M. O. (2018). Innovation Activity Management in the Development of Agriculture at the Regional Level. *Business Navigator*, No. 4, 29–33.
7. Rudenko, H. R. (2015). Features of Innovation Implementation in Agricultural Enterprises. *Business Inform*, No. 5, 128–132.
8. Ilchuk, M., & Svyynous, I. (2023). Economic Aspects of Innovation Activity in Agricultural Enterprises of Ukraine. *Economic Discourse*, Issue 3–4, 46–54.

Ihor Paska, Doctor of Economics, Professor, Dean of the Faculty of Economics, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine

Svitlana Batashok, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Economics and Economic Theory, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine

Iryna Herasymenko, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Finance, Banking, and Insurance, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine

Bohdan Khakhula, Doctor of Philosophy in Economics, Associate Professor of the Department of Management, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine

Larysa Khakhula, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Management, Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine

Formation of the operating environment for consumers of innovative agricultural products

Abstract

Introduction. An innovation-driven economy should not only act as an independent sector of the national economy but also serve as a condition for successful socio-economic development. The priority areas for the development of agriculture are outlined in targeted rural development programs, which include advancing exports, improving the quality of agribusiness, increasing the significance of science, and promoting the comprehensive development of rural areas.

Method (Methodology). The research addresses the tasks through the use of both general scientific and specialized modern methods: abstract-logical methods (for theoretical generalizations and formulating conclusions); systemic-structural analysis (for studying and generalizing approaches to defining innovations, development, and innovative development of the enterprise); and methods of comparison and statistical-economic analysis (for processing and analyzing data pertaining to the enterprise and the region, as well as identifying trends and patterns in the effectiveness of the studied indicators).

Results. The study found that the following innovation priorities in agricultural production are relevant: implementation and development of information technologies, development of new food product technologies and farming systems, use of agricultural robotics and automated equipment, and improvement of agri-biotechnologies. The slow pace of disseminating innovative technologies in agricultural production—often coupled with a complete lack of financial resources for many agricultural producers—heightens the necessity of state involvement. The primary task for the state is to create conditions that foster a favorable investment climate.

Keywords: innovation; agriculture; factors; innovative product; state support.

Cite as: Paska, I., Batashok, S., Herasymenko, I., Khakhula, B., and Khakhula, L. (2024). Formation of the operating environment for consumers of innovative agricultural products. *Economic analysis*, 34 (4), 105–112. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.105>